

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

Član 1.

U Zakonu o privrednim društvima ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/15) u članu 5. u stavu 1. iza riječi „**komplementar u komanditnom društvu**„ dodaju se nove riječi „**i komanditnom društvu na dionice**“ ostali dio teksta nepromijenjen.

U stavu 2. iza riječi „**Dioničar u dioničkom društvu**“ dodaju se riječi koje glase „ dioničar u komanditnom društvu na dionice“, a umjesto riječi „**ne odgovara za obaveze društva, osim kada**“ zamjenjuju se sa riječima „**odgovaraju za obaveze društva, neograničeno solidarno, cjelokupnom svojom imovinom ukoliko:**“ a ostali dio teksta ostaje nepromijenjen.

Član 2.

U članu 8. riječi: „koje je svojim položajem ili na drugi način ovlašteno za zastupanje i predstavljanje društva „ se zamjenjuju riječima „ ovlašteno za zastupanje društva“ a dalji tekst se nastavlja.

Član 3.

U članu 12. dodaje se novi kao 3. stav koji glasi:

“ Firma komanditnog društva na dionice mora sadržavati prezime najmanje jednog komplementara i oznaku “k.d.d.”.

Dosadašnji stavovi 3. 4. i 5. postaju stavovi 4., 5. i 6.

Iza stav 5. koji postaje stav 6. dodaje se novi stav 7. koji glasi:

„(7) Firma sadrži sjedište društva“.

Član 4.

U članu 14 u stavu 1. riječi: „ i sjedište društva“ brišu se

Član 5.

U članu 21. u tački d) riječi „drži račun“ zamjenjuje se sa riječima „ima otvoren račun“.

Član 6.

U članu 25. stav 2. briše se.

Član 7.

U članu 26. stav 5. se briše.

Član 8.

U članu 31. dodaje se novi stav 1. i 2. koji glase:

„ (1) Prokuru daje i opoziva direktor društva uz prethodnu saglasnost nadzornog odbora.

(2) Odnos prokuriste prema direktoru i članovima uprave utvrđuje se Statutom.“

Dosadašnji stavovi 1-3. postaju stavovi 3-5.

Član 9.

U članu 32. stav 1. tačka d. mijenja se i glasi:

„ Direktor i izvršni direktori, predsjednik i članovi nadzornog odbora, zastupnici i prokuristi društva“.

Član 10.

U članu 35. dodaje se novi stav 2. i 3. koji glase:

„ Ako su stečeni uslovi iz stava 1. ovog člana, tužbu u ime i za račun društva može podnijeti član društva čiji je vlasnički udio najmanje 5%.

Tužba se podnosi u roku od tri mjeseca od saznanja za prekršaj, a najkasnije godinu dana od učinjenog prekršaja pravila iz stava 1 ovog člana“.

Dosadašnji stav 2. postaje stav 4. u kojem se iza riječi „društva“ briše zarez i dodaju riječi „**Skupština i Nadzorni odbor**“ i stavlja tačka a ostali dio teksta se briše.

Član 11.

U članu 37. iza riječi „Društvo“ dodaju se nove riječi koje glase „ **ili član društva čiji je vlasnički udio najmanje 5% u ime i za račun društva**“ a ostali tekst je nepromijenjen.

U istom članu dodaje se novi stav 2., koji glasi:

„ **Rokovi za podnošenje tužbe su isti kao u članu 35. stav 3.**“

Dosadašnji stav 2. se briše.

Član 12.

U članu 44. u stavu 7. iza riječi „utvrđenog“ dodaju se riječi „ posebnim zakonima“ stavlja se tačka, a ostali dio teksta se briše

Član 13.

U članu 46. stavu 2. poslije riječi „procjene“ dodaju se riječi „ **ovlaštenog lica ili institucije** i „ a dalji tekst je nepromijenjen.

Član 14.

U članu 53. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„ Odnosi između društava uređuju se srazmjerno nominalnom iznosu učešća jednog društva u ukupnom osnovnom kapitalu drugog društva“.

Član 15.

Iza člana 57. „Zajedničke odredbe za povezana društva“ dodaje se novi član 57 a) koji glasi:

(1) Vladajuće društvo može zavisnom društvu davati obvezujuća uputstva, naloge i odluke.

(2) Vladajuće društvo odgovara neograničeno solidarno za obaveze koje je zavisno društvo preuzelo postupajući po obvezujućim uputstvima, nalogima i odlukama“.

Član 16.

U članu 58. stav 7. se mijenja i glasi:

„ Za obaveze preuzete u pravnom prometu poslovno udruženje odgovara cjelokupnom svojom imovinom, a za obaveze koje prelaze njegovu imovinu odgovaraju svi članovi neograničeno i solidarno“.

Član 17.

U članu 64. stavu 3. poslije riječi „pravni sljednici, „ dodaje se riječ“ neograničeno“
a dalji tekst ostaje nepromijenjen.

Član 18.

U članu 76. briše se tačka i dodaju riječi „ cjelokupnom svojom imovinom“

Član 19.

U članu 79. stavu 2. na kraju umjesto tačke stavlja se zarez i tekst“ kao i vrijednost uloga koji mora biti u novcu“

U stavu 3. umjesto tačke stavlja se zarez i dodaju riječi: „ ako ugovorom nije drugačije određeno“.

Član 20.

U članu 85. dodaje su novi, kao prvi stav, koji glasi:

„ Članovi društva vođenje poslova mogu povjeriti licu koje nije član društva“.

Dosadašnji stavovi 1., 2., 3 i 4. postaju stavovi 2., 3., 4. i 5.

Član 21. .

U članu 94. stavu 3. iza tačke dodaje se nova rečenica koja glasi:

„ Na komplementare se primjenjuju pravila o komanditnom društvu, a na komanditore/dioničare pravila o dioničkom društvu“.

Član 22.

Član 105. se mijenja i glasi:

„ Dioničko društvo je društvo čiji je osnovni kapital podijeljen na dionice.

Dioničko društvo može biti otvoreno ili zatvoreno.

Otvoreno dioničko društvo je ono društvo:

1) čije dionice su emitovane putem javne ponude u skladu sa zakonom o tržištu vrijednosnih papira

2) koje ima status banke ili dioničkog društva za osiguranje i reosiguranje
Otvoreno dioničko društvo ne može ograničiti prijenos dionica trećim licima.

Zatvoreno dioničko društvo postaje otvoreno kada ispuni uslov iz stava 3. tačka 1. ovog člana.

Član 23.

Član 106. se mijenja i sada glasi:

„Dioničko društvo ne odgovara za obaveze dioničara niti može preuzimati mjeničnu obavezu, jemstvo, davati hipoteku ili zalogu, niti na bilo koji način preuzimati bilo koji teret za obaveze dioničara“

Član 24.

U članu 121. u stavu 1. tačka j. iza riječi „razrješenja“ dodaju se riječi „status, prava, obaveze“ ostali dio teksta se nastavlja.

U istom članu u stavu 1. iza alineje j. dodaju se nove alineje koje glase:

„k) razloge za smjenu predsjednika i članova nadzornog odbora prije isteka mandata“

„l) razloge za smjenu članova uprave prije isteka mandata“

„m) međusobna prava i slučajevima iz člana 247. stav 2. i stav 5. alineja 1.“

Sadašnje alineje k, l, m i n, postaju alineje n, o, p i r.

Član 25.

U članu 128. stav 2. mijenja se i glasi:

„Razlika cijene dionice prilikom emisije i one po kojoj se prodaje iznad nominalne vrijednosti čini dioničku premiju“.

Član 26.

U članu 129. stav 2 mijenja se i glasi:

„Za iznos investicionih ulaganja po zaključenom kupoprodajnom ugovoru u postupku privatizacije, nakon što kupac izvrši ugovorom preuzete imovinske obaveze, ali ne iz tekućeg poslovanja privatizovanog društva, može se zahtijevati povećanje osnovnog kapitala društva, o čemu odluku donosi skupština“

Član 27.

U članu 131. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„ (2) Odluka o povećanju osnovnog kapitala sadrži i druge elemente koji su zakonom predviđeni za emisiju dionica javnom ponudom, emisiju zatvorenom ponudom ili se radi o posebnoj emisiji dionica“.

Član 28.

U članu 133. u stavu 3. briše se tačka stavlja zarez i dodaju nove riječi „ cesijom, asignacijom ili izdavanjem mjenice u korist društva“.

Član 29.

U članu 180 u stavu 2. iza riječi “formira se iz” dodaju se riječi “ dioničke premije” stavlja zarez i ostali dio teksta se nastavlja

Član 30.

U članu 186. stav 2. se mijenja i glasi:

„ Dionice otvorenog dioničkog društva su neograničeno prenosive, a zatvorenog mogu biti ograničene u slučajevima predviđenim statutom u skladu sa zakonom“

Član 31.

U članu 189. u stavu 2 riječ „ običnu“ se briše.

Član 32.

U članu 199. stav 1. mijenja se i glasi:

„ Dioničar ima pravo prodati ili po drugom osnovu svoje dionice prenijeti drugom licu, kao i zasnivanje prava trećih lica na dionicama u skladu sa Zakonom o tržištu vrijednosnih papira“.

Član 33.

U članu 204. u stavu 1. tačka b. na kraju se stavlja zarez i dodaju riječi:

„ uključuju bilanse povezanih društava i konsolidovani bilans“.

Član 34.

U članu 207. stav 1. poslije riječi „nakon“ dodaju se riječi „ sačinjavanja plana reorganizacije u stečaju“ stavlja se zarez i ostali dio teksta se nastavlja.

U istom članu u stavu 3. poslije riječi „vrijednost“ dodaje se nova riječ „svih“ ostali dio teksta ostaje nepromijenjen.

Član 35.

U članu 213. u stavu 2. iza broja „10 %“ dodaje se riječ „nominalne „ a dalji teksta ostaje nepromijenjen.

Član 36.

U članu 217. stavu 2. riječi „ opoziv“ zamjenjuje se sa riječju „ suspenzija“ a dalji tekst ostaje nepromijenjen.

Član 37.

U članu 219. poslije riječi „dionica“ stavlja se zarez i dodaju riječi „a nakon isteka roka suspenzije kada dionice nisu prodane“ ostali tekst je nepromijenjen.

Član 38.

U članu 220. dodaje se novim stav 2. koji glasi:

„Pravilo iz stava 1. ovog člana jednako važi i za vlastite dionice koje dioničko društvo stekne direktno“.

Član 39.

U članu 228 na kraju stava 4. umjesto tačke stavlja se zarez i dodaje sljedeći tekst:

„osim ako su na skupštini društva prisutna manje od tri dioničara ili punomoćnika dioničara koji zastupaju broj dionica sa pravom glasa potreban za donošenja odluka skupštine društva, kada je predsjednik skupštine ujedno i ovjerivač zapisnika.“

Član 40.

U članu 232. stavu 1. tačka c. riječi „član odbora za reviziju“ zamjenjuju se riječima

„odbor za reviziju“, dalji tekst ostaje nepromijenjen.

Član 41.

U članu 234. stav 1. na kraju tačke b. briše se tačka zarez, stavlja zarez i dopisuju riječi „ uključujući emisiju vrijednosnih papira radi konverzije, spajaja, podjele i denominacije“.

U istom članu tačka d. mijenja se i glasi:

„ d) usvajanju godišnjeg izvještaja društva, koji uključuje finansijski izvještaj i izvještaj nadzornog odbora i odbora za reviziju, te razmatra izvještaj vanjskog revizora i bilanse povezanih društava“.

Tačka r. Se briše.

Dosadašnja tačka s postaje tačka r.

Član 42.

U članu 235. u stavu 1. briše se tačka, stavlja zarez i dodaju riječi“ te bilanse povezanih društava i konsolidovani bilans“

Član 43.

Član 245. stav 1. tačka b. mijenja se i glasi:

„ u zapisnik nisu uneseni bitni elementi odluke“

Član 44.

U članu 247. stav 5. tačka b. Mijenja se i glasi:

„ b) kad nadzorni odbor, predsjednik ili njegov član izgubi povjerenje dioničara ili svojim djelovanjem naruši ugled dioničkog društva“

U istom članu dodaje se 6., 7. i 8 stav koji glase:

„(6)Kada je predsjednik ili član nadzornog odbora razriješen u toku trajanja mandata, licu koje je imenovano umjesto razriješenog mandat traje do isteka mandata nadzornog odbora.

(7)U društvima sa učešćem državnog kapitala pravna situacija iz prethodnog stava reguliše se aktom nadležnog državnog organa.

(8)Ako se u odgovarajućem postupku utvrdi da nisu postojali uslovi za razrješenje predsjednika ili člana nadzornog odbora oni imaju pravo na naknadu koju bi primali do isteka mandata“.

Dosadašnji stav 6. se briše a stav 7 postaje stav 9.

Član 45.

Član 260. se briše.

Član 46.

U članu 263. stavu 3. poslije riječi „uprave“ dodaju se riječi „i odnosima između direktora i izvršnih direktora“ a ostali tekst ostaje.

Član 47.

U članu 265. iza riječi "Stav (5)" stavlja se zarez i dodaju riječi " (6), (7) i (8) i ostali dio teksta se nastavlja.

Član 48.

U članu 274. riječi „član odbora za reviziju“ se zamjenjuju riječima „ odbor za reviziju“ a dalji dio teksta se ne mijenja.

Član 49.

U članu 340. stav 2. se briše.

Član 50.

U članu 367. u stavu 1. riječi i brojevi „od 500,00 KM do 200.000,00 KM“ zamjenjuju se riječima i brojevima „ od 500,00 KM do 15.000,00 KM“

U istom članu iza stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 15.000, 000 KM do 20.000,00 KM kaznit će se društvo za ponovljeni prekršaj iz stava 1. alineja 1.do 35. ovog člana.“

U istom članu iza stava 2. dodaje se stav 3. koji glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,000 do 50.000,000 KM kaznit će se društvo za svaki naredni ponovljeni prekršaj iz stava 1. ovog člana alineja od 1 do 35. ovog člana

Član 51.

U članu 368. u stavu 1. riječi “ od 50,00 KM do 20.000,00 KM” zamjenjuju se riječima “od 50.00 do 5.000,000”.

Iza stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:

Za ponovljeni prekršaj iz člana 367. ovog zakona odgovorno lice u društvu kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM.

Član 52.

Iza člana 371. dodaje se novi član 372. koji glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se odgovorna lica u nadležnim organima za nadzor, provedbu i primjenu ovog Zakona, ukoliko:

- a) pravilno ne obavlja primjenu, kontrolu i provedbu ovog Zakona i drugih podzakonskih akata;
- b) ne poduzme mjere kada je očito da je to morao obaviti
- c) pri obavljanju svog nadzora prekorači ili zloupotrebi svoje ovlasti, namjerno ili iz grube nepažnje;
- d) namjerno ili iz grube nepažnje ne poštuje propisane rokove
- e) namjerno ili iz grube nepažnje, neposrednim, nestručnim ili nezakonitim radom u obavljanju svog nadzora nanese veću materijalnu štetu subjektu nadzora ili drugoj osobi“.

Član 53.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE
UZ NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

I – USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana III. 1. tačka b.), koja je izmjenjena amandmanima VIII, LXXXIX i CVI i članu IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine prema kojoj je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine utvrđivanje ekonomske politike, a Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, uz ostala ovlaštenja predviđena Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, odgovoran je za donošenje zakona o vršenju dužnosti federalne vlasti.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o privrednim društvima („Službene novine Federacije BiH“, broj 81/15) usvojen je kao strateški prioritet u svrhu jačanja privrednog razvoja, domaćeg tržišta i uklanjanju administrativnih barijera u poslovanju. Usvajanjem ovog zakona poduzete su snažne mjere na smanjenju opterećenja privrednim subjektima, te je kreiran okvir za primjenu novih standarda korporativnog upravljanja i njihovo praćenje.

Usvajanjem Reformske agende od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, identificirane su dalje aktivnosti usmjerene ka nastavku usklađivanja poslovnog okruženja i jačanju jedinstvenog ekonomskog prostora u Bosni i Hercegovini. U svrhu ostvarenja cilja iz Akcionog plana za provođenje Reformske agende, kojim se predviđa pojednostavljenje registracije poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine se opredijelila za uspostavljanje jednošalterskog sistema registracije poslovnih subjekata. S tim u vezi je uspostavljena i inter-resorna radna grupa čiji je mandat analiza stanja, kreiranje i implementacija preporuka za uspostavljanje ovog sistema, uz podršku Britanske ambasade i Grupacije Svjetske banke.

U proteklom periodu je pripremljena i analiza postojećeg stanja u okviru koje su identificirani propisi koje je neophodno mijenjati kako bi se omogućilo uspostavljanje jednošalterskog sistema registracije. Između ostalog, identifikovana je i potreba za doradom pojedinih odredbi Zakona o privrednim društvima u dijelu koji se odnosi na društva s ograničenom odgovornosti. Akcenat se stavlja, između ostalog na poslovno okruženje pri čemu je cilj privlačenje što većeg broja investicija, kako domaćih, tako i stranih, a kojima će se podržati srednjoročni ekonomski rast. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je opredjeljena da nastavi ulagati napore s ciljem pojednostavljenja postupaka i jačanja transparentnosti u ovoj oblasti.

Imajući u vidu potrebu da se postupak upisa poslovnih subjekata u Registar društva ubrza, da se koraci pojednostave, te da se omogućiti podnošenje zahtjeva za registraciju elektronskim putem, kreiranjem jednošalterskog sistema, predlažu se u ovom zakonu određene izmjene i dopune kako bi se uskladio sa Zakonom o registraciji poslovnih subjekata Federacije Bosne i

Hercegovine. Ovako značajne novine u procesnom zakonu, neminovno su nametnule potrebu izmjena u materijalnom zakonu, kako u praksi ne bi dolazilo do sukoba normi, i eventualnih problema u provedbi odredbi Zakona o privrednim društvima.

III – OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Član 1. – Predloženom izmjenom člana 6 ima za cilj da se destimulišu vlasnici kapitala destimulišu da zloupotrebljavaju svoja privredna društva u cilju pribavljanja imovinske koristi i prevare povjerilaca ili suvlasnika, čega smo u zadnje vrijeme svjedoci. Ista osoba osnuje pravno lice koje ne plaća svoje obaveze. Nakon toga isto lice osniva drugo pravno lice koje nastavlja sa prevarama i tako u nedogled. Takođe smo bili svjedoci da isti osnivač osnuje dva privredna društva, od kojih na jedno registruje imovinu a drugo pravno lice stupa u pravni promet. Pravno lice koje stupa u pravni promet ne izmiruje svoje obaveze a prvo pravno lice isisava dobit kroz ugovore između ta dva lica. (Primjer TUŠ-a).

U čl. 94. stav 3. Prijedloga ZPD predviđena je mogućnost da se komanditno društvomože transformisati u novi oblik organizovanja - komanditno društvo na dionice.

Odgovornost članova toga tipa društva (komplementara i dioničara) treba, takođe, regulisati saobrazno odgovornosti članova ostalih tipova privrednih društava.

Zbog toga mislimo da je neophodno direktno odrediti i precizirati odgovornost, vlasnika koji zloupotrebljava vlastito društvo u cilju sticanja nedozvoljene dobiti ili namjerno nanosi štetu drugom licu.

Član 2. – Predložena izmjena ima za cilj uspostavljanje veće pravne sigurnosti i usklađivanj sa Zakonom o obligacionim odnosima. Ovdje je u pitanju pravni promet za koji je bitan institut zastupanja. To je radnja preduzeta u ime i za račun društva čiji su pravni učinci sticanje, mijenjanje i prestanak prava i obaveza za društvo. I ZOO reguliše zastupanje (čl. 84 - 98).Predstavljanje je ovlaštenje koje nema pravni učinak preuzimanja materijalnih obaveza za društvo. Predstavljanje nije važno za pravni promet i ne upisuje se u registar društava.

Član 3. – Predložena izmjena ima za cilj da se napravi razlika između firme komanditnog društva na dionice i firme prostog komanditnog društva (k.d.). Mora postojati razlika, jer u ovom tipu društva komanditori imaju pravni status dioničara. Predlaže se da se doda stav 7. Kojim se definiše da sjedište društva treba da je obavezan elemenat firme kao što je to predviđeno za podružnicu. Sjedište je značajno za platni promet, sudsku i upravnu nadležnost, fiskalna davanja, poslovnu i drugu korespondenciju.

Član 4. - Predloženo rješenje je konsekventno prethodnom amandmanu.

Član 5. – Predložena izmjena je tehničke prirode i smatramo da u Zakonu treba da stoji „ima otvoren račun“ Naša primjedba je u smislu usklađivanja sa Zakonom o platnom prometu obzirom da društvo može imati otvoren račun na kojem drži novčana sredstva. Predložena odredba je neprecizna bez obzira što je tehničke prirode budući da poslodavci mogu doći u dilemu da li se radi o otvorenom računu ili samo računu na kojem drži novčana sredstva.

Član 6. Predloženom izmjenom se uvodi se pravna sigurnost. Sadašnje rješenje može nanijeti ozbiljnu štetu vlasnicima kapitala, obzirom da teret dokazivanja stavlja na privredno društvo. Svrha postojanja Registra društava da bude javan i da svako može uvidom u registar doći do podataka koji su mu neophodni u njegovom poslovanju. Također, svaka registracija i izmjena registracije objavljuje se u Službenim novinama Federacije BiH. Osim toga svako lice koje učestvuje u pravnom prometu može od druge strane zahtjevati da mu dostavi izvod iz registra na osnovu kojih će imati sve činjenice koje su mu potrebne. Sigurni smo da svi predloženi argumenti predstavljaju dovoljnu zaštitu svim licima koji učestvuju u pravnom prometu. Potpuno nepotrebno je da zakon posebno štiti stranu koja ne želi ili neće da se koristi svojim pravima, odnosno pravo na uvid u sudski registar. Razlog više je da treće lice prije potpisivanja ugovora, ima pravo tražiti da mu se dostavi izvod iz registra iz kojeg će se vidjeti obim ovlaštenja i djelatnost društva.

Sadašnje rješenje daje mogućnost manipulacije primjenom u praksi što dovodi do pravne nesigurnosti, jer vlasnik firme može trpjeti nesagledive posljedice, za koje nije znao ili nije ni mogao znati. Šta znači inače institut ograničenja ovlaštenja u pravnom prometu, koji se upisuje u registar privrednih društava, kada se on neće primjenjivati u praksi.

Pitanje dokazivanja savjesnosti trećeg u stavu 2. obaveza je društvo što nije ispravno. Polazeći od načela javnosti registra treće lice je u mogućnosti da utvrdi djelatnost odnosno prekoračenje djelatnosti društva, uključujući i obavještanje u Službenim novinama.

Ističemo da je ovakav amandman uložen na Nacrt zakona i da je usvojen od Ministarstva za energetiku, industriju i rudarstvo, što je navedeno i u tekstu dokumenta „Komentari i uporedni prikaz usklađenosti“ dostavljen zastupnicima, ali nije našao svoje mjesto u Prijedlogu Zakona.

Član 7. Identično rješenje je predviđeno u čl. 31. stavu 3.

Član 8. Obzirom na zakonska ovlaštenja prokuriste (preduzimanje svih pravnih radnji i poslova) zakonom, a ne statutom, bi trebalo precizirati koji organi društva daju i opozivaju prokuru. Prokuru daje i opoziva direktor uz saglasnost nadzornog odbora, kao najvišeg operativnog organa upravljanja. Prokura se ne može ograničavati, ali tehnička pitanja efikasnijeg

funkcionisanja prokure i menadžmenta (komunikacije, rokovi, izgradnja stavova, izvještavanje) treba da se urede statutom.

Član 9. Predložena izmjena definiše da posebnu dužnosti prema društvu mora imati direktor (predsjednik Uprave) i predsjednik nadzornog odbora jer zakon u materiji o nadzornom odboru i upravi (čl. 247 – 267) posebno naglašava te dužnosnike. Teško je objasniti da lični interes može imati član uprave i nadzornog odbora, a ne i predsjednici.

Član 10. Predloženom izmjenom uvodi se pravo na podnošenje tužbe od strane člana društva (dioničara) jer malo je vjero vatan da će u praksi biti slučajevi da društvo podnese tužbu protiv kontrolnog člana društva ili onog koji ima značajno učešće ili direktora ili predsjednika i članova nadzornog odbora. Jače se štite interesi društva i ostalih članova. Zato član društva tužbu može podnijeti isključivo u ime i za račun društva. U pitanju je tzv. indirektna tužba. Pravo podnošenja tužbe vezano je za subjektivni i objektivni rok - tri mjeseca odnosno godinu dana.

Član 11.

I u slučaju prekršaja sukoba interesa treba instituisati pravo članu društva da podnese tužbu radi jače zaštite interesa društva i ostalih članova. Pravo na podnošenje tužbe se vremenski dimenzionira. Brisanje stava 2. iz razloga što je već sadržan u članu 35. stav 4.

Član 12. Princip da se osnovni kapital ne može umanjiti ispod zakonskog minimuma utvrđenog ovim zakonom, treba da važi i za društva koja obavljaju posebne djelatnosti (banke, profesionalne posrednika, osiguravajuća i reosiguravajuća društva, leasing društva). U tom smislu je predložena izmjena.

Član 13. Procjenu vrijednosti uloga u stvarima i pravima treba isključivo da vrše ovlaštena lica ili institucije (sudski vještaci, revizorske kuće) što treba ovim, sistemskim zakonom propisati.

Član 14. Naglašen isti princip kao kod odnosa vladajuće – zavisno društvo. Ako se ne reguliše zakonom u praksi bi se mogla primijeniti i druga rješenja. Po ovom pitanju nema autonomije ulagača.

Član 15. Prednja rješenja su mutatis mutandis postojala u tekstu ZPD iz 1999.god. Zakonom

treba jasno regulisati pravni odnos na relaciji vladajuće – zavisno društvo u pogledu:

a)obvezujućih uputstava i b) odgovornosti povodom istih. Ne mogu vladajuća društva, iz BiH ili inostranstva, davati obvezujuća uputstva zavisnim društvima u BiH, a da povodom njih uopšte ne odgovaraju povjeriocima zavisnih društava. U većini slučaja zavisna društva su smještena u FBiH pa njima i povjeriocima treba obezbijediti pravnu zaštitu.

Član 16. Neograničena solidarna odgovornost članova poslovnog udruženja treba da obezbijedi: a) punu pravnu sigurnost trećih lica/povjerilaca i disciplinu u izvršavanju obaveza jer imovina udruženja može biti izuzetno mala (kancelarijski inventar) i b) jaču povezanost članova udruženja, a naročito, njihovu kontrolu nad poslovanjem udruženja kod stvaranja obaveza, svi članovi mogu potpasti pod odgovornost.

Član 17. Ako se društvo podijeli (cijepa) na dva ili više društava, ona postaju pravni sljednici i treba da sva ta nova društva neograničeno solidarno odgovaraju za postojeće obaveze. Obaveze su stvorene prije reorganizacije (podjele) i povjeriocima je stajala na raspolaganju, za namirenje potraživanja cjelokupna imovina društva koje se sada cijepa. U protivnom, moguće je Planom reorganizacije (čl. 67) predvidjeti ograničenu odgovornost društava sljednika što povjerioca (npr. banku) može dovesti u tešku finansijsku situaciju kod naplate potraživanja.

Član 18. Jasno treba istaći da je to tip društva sa neograničenim poslovnim rizikom jer članovi odgovaraju neograničeno solidarno cjelokupnom svojom imovinom. Dakle, odgovaraju i ličnom neunesenom imovinom.

Član 19. Da bi društvo moglo početi funkcionisati potrebno je da posjeduje gotov novac, a ne samo stvari i prava. S toga je potrebno da se neki procenat uloga sastoji u novcu (manje kupovine odmah nakon upisa društva).

Formulu po kojoj ulozi članova imaju jednake vrijednosti teško je ostvariti u praksi pa je potrebno predvidjeti fleksibilno rješenje. Isto rješenje je u uporednim pravima. Dakle, vrijednost uloga treba regulisati dispozitivnom normom.

Član 20. Ovim se otvara mogućnost razvoja profesionalnog menadžmenta u društvima malog biznisa (d.n.o. i k.d.) koji organizuje rad i rukovodi poslovanjem zastupa i predstavlja društvo.

Član 21. Komanditno društvo na dionice ima dvojnu pravnu prirodu - društva lica i društva kapitala, pa se na njega primjenjuju dvojaka pravila što treba zakonom propisati.

Ono nastaje kada se prosto komanditno društvo usljed svoga razvoja „otvara“ i emituje dionice komanditorima i novim dioničarima. Mora ostati bar jedan komplementar. Ovo je pogodna pravna forma kojom mala „zatvorena“ društva prelaze u više oblike organizovanja usljed razvoja biznisa.

Član 22. Otvoreno društvo je ono koje ispunjava jedan od dva kriterija: da je emitovalo dionice putem javne ponude saglasno Zakonu o vrijednosnim papirima (čl. 25-45 i 265) i kada su u pitanju banke, osiguravajuća društva u obliku d.d. (nedruštva za uzajamno osiguranje) te reosiguravajuća društva. Javna emisija dionica je dovoljan zakonski razlog koji pokazuje da se radi o otvorenom društvu, da su dionice u „javnoj državini“ širokog kruga lica čiji prenos se ne može ograničiti. Iznos kapitala i broj dioničara (najmanje 4 mil. KM i 40 dioničara) su paušalno određene kategorije a po svome karakteru ne bi trebali biti zakonski kriteriji. Njih ne koriste ni drugi pravni sistemi.

Član 23. Ovim se isključuje odgovornost d.d. za obaveze dioničara. Takođe, isključena je mogućnost da, na bilo koji način (ugovorom, mjenicom, upisom u javne knjige), d.d. preuzme terete, kao garancije, za izvršenje obaveza dioničara. Time je jasno pravno odvojena imovinska samostalnost d.d. od njenih dioničara.

Član 24. Smatramo da Statut društva treba da posebno definiše status, prava i obaveze predsjednika i članova nadzornog odbora i uprave budući da to pitanje nije regulisano Zakonom. Uostalom predloženo rješenje je ugrađeno u zakonima u zemljama u regionu ali i u zakonima zemalja EU. Ovo je naročito važno zato što je intencija da direktori ne budu u radnom odnosu u kompaniji. To je slučaj u gotovo svim zemljama EU. Statutom društva treba detaljnije regulisati pitanja iz člana 247. prvenstveno sa stanovišta predsjednika i članova nadzornog odbora i uprave koji su razriješeni prije isteka mandata. Također, vrlo je bitno i mora se praviti razlika između statusa, prava i obaveza, ukidanjem statusa nikako ne znači da se ukidaju i prava.

Član 25. Ovde se radi o emisioj cijeni (npr. 20 KM) i prodajnoj cijeni (npr. 21 KM) tako da njihova razlika (od 1 KM) predstavlja dioničku premiju. Opšte je pravilo u svim pravnim sistemima da emisiona cijena/vrijednost ne može biti niža od nominalne vrijednosti dionice.

Član 26. Povećanje osnovnog kapitala investitor može ostvariti kada izvrši imovinske obaveze odnosno investiciono ulaganje koje nije iz tekućeg poslovanja privatizovanog društva, što je danas praksa. Izvršenje ostalih obaveza kao što su zadržavanje djelatnosti, zapošljavanje ne može se vezati za pravo na povećanje osnovnog kapitala koje je imovinske prirode. Zakon treba da spriječi dosadašnju praksu da sredstva iz tekućeg poslovanja firme, koja nisu samo investitorova, idu u njegovu korist.

Član 27. Povećanje osnovnog kapitala d.d. vrši se emisijom dionica i Zakon o tržištu vrijednosnih papira poznaje tri oblika emisije. Za svaki oblik je predviđen sadržaj odluke o emisiji (čl. 16. javne, 47. zatvorene, 54. posebne emisije). Ako odluka kompanije nije u skladu sa tim zakonom zahtjev za emisiju KVP može odbiti. Ovaj zakon mora da respektuje pravila specijalnog zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Član 28. Izričito treba isključiti korištenje prednjih pravnih tehnika (cesija i dr.) za plaćanje

dionica čime se isključuju svi rizici, prigovori i sudski sporovi koji bi mogli nastati za društvo. Često se u praksi te tehnike koriste pod vrlo dubioznim uslovima

i ovde ih treba apsolutno isključiti. Ako se ne isključe te pravne tehnike, društvo može ući u spor sa vlastitim dioničarima.

Član 29. Funkcija Fonda rezervi jeste očuvanje integriteta osnovnog kapitala. Stoga zakoni o kompanijama sadrže odredbe imperativne naravi o formiranju Fonda rezervi (zakonska rezerva). Izvori za pribavljanje sredstava toga fonda dobit, dionička premija te drugi izvori određeni propisima. Dionička premija se određuje Odlukom o emisiji dionica i u tom pogledu nema nikakvih zakonskih limitacija. Dionička premija se dodaje na nominalnu vrijednost dionica (NV+DP) koju na primarnom tržištu kapitala kupci dionica plaćaju kroz cijenu dionica.

Član 30. Ovim se vrši usaglašavanje sa rješenjem iz člana 106. Zakona za dionice otvorenog d.d. jer se statutom tog društva ne može ograničiti transfer dionica. To je jedina od razlika između otvorenog i zatvorenog društva.

Član 31. Izmjena je usmjerena u pravcu da dionica svake klase – obične, prioritetne i za za poslene daje jedan glas što je u skladu sa članovima 205. stav 3 i člana 208. ovog zakona.

Član 32. Naznačen je čitav korpus prava koji dioničar ima nad svojim dionicama, uključujući i ona za čl. 11. Zakona o tržištu vrijednosnih papira – zaloga, produživanje prava otkupa.

Član 33. Pored naznačenih dokumenata koja se odnose isključivo na d.d. dioničarima treba obezbijediti i uvid u bilanse povezanih društava, koji se dostavljaju, kako bi se dioničari mogli upoznati sa položajem kompanije u kontekstu povezanih društava. Tu treba uključiti i konsolidovani bilans poslovne koncentracije (holding, koncern).

Član 34. Ovaj član se usaglašava sa članom 186. Zakona, u protivnom, dioničari po osnovu prioritetnih dionica ne bi imali pravo naplate iz neto imovine prilikom stečaja.

Faktičko je pitanje da li će nje uopšte biti.

Radi preciznosti treba naglasiti da ukupna nominalna vrijednost svih prioritetnih dionica može biti najviše do 50% osnovnog kapitala d.d.

Član 35. Vrijednost vlastitih dionica ne može prijeći 10 % nominalne vrijednosti osnovnog kapitala, a ne tržišne, procijenjene ili knjigovodstvene.

Član 36. Pojam suspenzija vlastitih dionica znači njihovo privremeno odstranjenje, udaljenje iz pravnog prometa dok bi opoziv trebao da znači njihovo konačno isključenje.

Opoziv se upisuje u Registar vrijednosnih papira. Juridički posmatrano, dionice koje su opozvane d.d. ih ne bi moglo više nikada stavljati u pravni promet, na berzu. Međutim, Pravilnik o načinu sticanja i prometovanja vlastitim dionicama KVP (Sl. novine FBiH br. 12/04) daje mogućnost d.d. da ih proda, stavi u promet. Inače, taj

Pravilnik izjednačava značenje pojmova opoziv i suspenzija što je nedopustivo.

II Direktiva EU (77/91/EEC) ne predviđa opoziv vlastitih dionica (par. 19 – 22).

Ako se vlastite dionice opozivaju znači da se smanjuje osnovni kapital a dionice ne mogu kasnije biti u prometu. Međutim, pravila KVP propisuju suspenziju tih dionica najviše do godinu dana nakon čega se moraju prodati ili opozvati. Momentom sticanja vlastite dionice se ne oporezuju, one su outstanding (u posebnom statusu) do godinu dana. Društvo te dionice može staviti u promet (prodati), a ako to ne učini nakon godinu dana tada ih mora prodati. Inače, društvo mora vlastite dionice prijaviti Komisiji i Registru radi evidencije. Institutu vlastitih dionica postaje u našem i pravu EU radi toga da bi društvo spriječilo pad cijene dionica na berzi, pa time i pad vrijednosti same kompanije.

Član 37. Ako d.d. nakon isteka roka suspenzije (1 godina) vlastite dionice ne proda tada nastupa pravna posljedica smanjenja osnovnog kapitala i fonda rezervi. Kada društvo nije iskoristilo mogućnost da u roku od godinu dana proda dionice tada mora smanjiti osnovni kapital i fond rezervi. Dakle, poslije proteka godine društvo se mora „očistiti“ od vlastitih dionica. Smisao

ovog člana jeste u tome da je d.d. dužno smanjiti osnovni kapitala i fond rezervi za iznos nominalne vrijednosti vlastitih dionica samo u slučaju da u roku suspenzije (1 godina) vlastite dionice nije prodalo. Dok traje rok suspenzije d.d. nije obavezno smanjiti osnovni kapital i fond rezervi. Inače, smanjenje osnovnog kapitala vrši se povlačenjem vlastitih dionica (Prijedlog ZPD, čl. 167). I Zakon RH propisuje isto rješenje (čl. 236), dok II Direktiva EU za takvu situaciju predviđa „poništenje“ (cancelled) dionica (par. 20 i 21).

Član 38. Cilj amandmana jeste da d.d. ne može ostvariti prava sadržana u vlastitim dionicama (pravo glasa, imovinska), bilo da ih je direktno steklo na sekundarnom tržištu (kupilo za sebe) ili preko lica koje zastupa d.d., posredno. Isto pravilo treba da važi za vlastite dionice stečene bilo direktno ili indirektno. Prema pravu EU i uporednim pravima iz vlastitih dionica bez obzira na način sticanja (direktno ili indirektno) društvo ne može ostvarivati pravo glasa, niti pravo na dividendu. Vlastite dionice ne ulaze u izračunavanje kvoruma za skupštinu. II Direktiva (par. 22 a) kaže da će u svim slučajevima sticanja vlastitih dionica (direktno ili indirektno) prava iz isti biti oduzeta. Zakon RH propisuje

„ Iz vlastitih dionica društvu ne pripadaju nikakva prava“ (čl. 235).

Član 39. Predloženo rješenje daje mehanizam da dionička društva sa dva dioničara izvrše izbor organa skupštine, odnosno predsjednika i dva ovjerivača zapisnika.

Član 40. Pravo člana odbora za reviziju ne bi trebalo, u korištenju ovoga prava, izjednačava ti sa pravom člana nadzornog odbora jer su, generalno, njihove pozicije različite.

Član odbora za reviziju može ovlaštenim predlagачima uvijek uputiti inicijativu za sazivanje skupštine.

Član 41. Operacije sa vrijednosim papirima (konverzija i dr.) pravno predstavljaju poseban oblik emisije prema Zakonu o tržištu vrijednosnih papira. Skupština d.d. razmatra izvještaj vanjskog revizora, kao neovisne, profesionalne i stručne institucije, angažovane ugovorom. Njen izvještaj služi da bi skupština imala kompletan uvid u poslovanje i finansijsku poziciju d.d. Drugi izvještaji mogu biti manje objektivni, pa i manje stručni od izvještaja vanjskog revizora. Izuzimanje stalnih sredstava (tač. 17) je: a) knjigovodstvena kategorija, b) sa stanovišta kompanijskog prava je neprecizan, nejasan pojam i c) koji status imaju ta sredstva i ko njima upravlja ? Ako skupština odluči da na određenoj imovini uspostavi poseban status i

upravljanje donijeće odluku o formiranju zakonom predviđenog organizacionog oblika (npr. osnovaće zavisno društvo). Rješenje već postoji u tački 14. istog člana.

Član 42. Znači da organi d.d. moraju pribaviti bilanse društava, iz zemlje i inostranstva, za skupštinu kako bi dioničari mogli izvršiti uvid u poslovanje i finansijsko stanje konkretne familije društava. Jednako je važno da se pribavi konsolidovani bilnas u koji dioničari konkretnog društva imaju pravo uvida.

Član 43. Smatramo da je predložena odredba nejasna i neprecizno definisana. Naime u praksi može doći do situacije da je u zapisniku napravljena greška. Prema predloženom rješenju Odluka se može poništiti ukoliko su u zapisniku napravljene tehničke greške, a bez da se ostavlja rok za primjedbe na zapisnik. Logično je da svaki zapisnik mora imati rok za dostavljanje primjedbi te da se u tom roku greške mogu otkloniti. Smatramo da prihvatanjem našeg amandmana će doći do preciznije i jasnije definisane odredbe.

Član 44. Prijedlog amandmana je usmjeren na pitanja:

- a. dužine mandata imenovanog/izabranog lica kada su raniji nadzorni odbor, predsjednik ili član razriješeni prije isteka mandata, a to je da mandat imenovanog lica traje do isteka mandata smijenjenih lica i to treba riješiti statutom društva.
- b. ako je u pitanju društvo sa većinskim državnim kapitalom to pitanja se reguliše aktom nadležnog državnog organa;
- c. lica koja su smijenjena prije isteka mandata imaju pravo na naknadu koju bi primali do isteka mandata, ako se utvrdi da nisu postojali uslovi za njihovo razrješenje.

Član 45. Predložena odredba ima za cilj da se član 260 briše obzirom da je odredba nejasna i neprecizna. Postavlja se pitanje šta se podrazumijeva pod neizvršenjem ili neurednim izvršenjem svojih obaveza. Ne navodi se koja šteta (materijalna ili nematerijalna), koji oblik odgovornosti (objektivna ili subjektivna), na kome je teret dokazivanja, kome je šteta nanijeti (privrednom društvu ili terćem licu ili radniku), da li odgovara za namjernu štetu, krajnju nepažnju ili svaku štetu).

Dalje šta ako je neki član Nadzornog odbora glasao protiv te odluke da li je i on solidarno odgovoran. Ovako neprecizna odredba unosi pravnu nesigurnost.

Član 46. Statutom se moraju utvrditi odnosi između direktora i izvršnih direktora u pogledu poslova, odgovornosti, granica ovlaštenja, instrukcija i naloga. Problem na pravnom terenu postoji jer upravu imenuje nadzorni odbor – mandat direktora i izvršnim direktorima daje isti organ. Osim tada često su iz različitih političkih opcija.

Član 47. Smatramo da se smjena uprave dioničkog društva treba preciznije definisati a što smo predložili u primjedbi XLIII na član 247., te u tom slučaju ukoliko se prihvati naša primjedba na član 247. smatramo da se i odredba člana 265. stav 2. treba izmjeniti u smislu kako smo predložili.

Član 48. Usaglašavanje sa predlogom amandmana XXXVII i vrijedi obrazloženje dato uz taj amandman.

Član 49. Smatramo da predloženo rješenje nije dobro definisano jer se postavlja pitanje šta ukoliko društvo ima 10 članova i osnovni kapital manji od 1 milion KM ili obrnuto. Smatramo da je ovo potpuno neracionalno rješenje. Također, npr. kod porodičnih firmi gdje su vlasnici otac i sin, muž i žena prema predloženom rješenju moraju imati nadzorni odbor što je veoma neracionalno. Potpuno nepotrebno uvođenje nadzornog odbora što zahtjeva nove obaveze kompanijama.

Član 50. U modernim pravnim sistemima i za zakonodavca važi pravilo „o ne pretjerivanju“. Također u posebnim zakonima iz oblasti finansija (banke, lizing društva) su propisane umjerene kazne do najviše 15.000,00 KM. Dalje u važećem Zakonu kazne su nesrazmjerne trenutnoj ekonomskoj situaciji u BiH, te ih je potrebno smanjiti odnosno uskladiti srazmjerno ekonomskom stepenu razvoja društva kako za pravna tako i za fizička lica (odgovorna). Također treba napomenuti da je ovakvim rješenjem povrijeđeno načelo postupnosti. Dalje, predloženo rješenje dovodi do pravne nesigurnosti obzirom da se inspektor ostavlja da po slobodnoj ocjeni određuje kaznu za privredna društva. Na ovaj način privredna društva se stavljaju u neravnopravan položaj, prema ovom rješenju za isti prekršaj dva privredna društva mogu biti drastično različito kažnjena. S druge strane ovako nesrazmjerne kazne su dobra osnova za korupciju i druge nelegalne radnje. Shodno navedenom smatramo da su naše primjedbe opravdane te da se predviđene kazne moraju uskladiti sa ekonomskom situacijom zemlje.

Član 51. Predloženo je smanjenje kazni obzirom da su kazne nesrazmjerne visoke u odnosu na ekonomsku situaciju i moć države.

Član 52. Za prekršaje iz ovog zakona predviđena je kazna samo za: počinioca, odgovornu osobu i pravno lice, a ne i za odgovorno lice nadležnih organa za nadzor, provedbu i primjenu ovog Zakona, koji namjerno ili iz grube nepažnje ne vrši posao u skladu sa propisima i nanosi štetu: poslodavcima, fizičkim licima i institucijama države.

Napominjemo da je Ured za zakonodavstvo Vlade FBiH, svojim mišljenjem, potvrdio da ne postoje ustavne ili zakonske prepreke za uvođenje i ove vrste odgovornosti.

Stoga predlažemo da se u Zakonu u kaznenim odredbama uvedu kazne za ovlaštena lica u nadležnim organima koja sprovode Zakon kako smo definisali u prijedlogu. Time će se direktno uticati na smanjenje mita i korupcije i doprinijeće se efikasnijem i pravednijem sprovođenju zakona.

Član 53. je odredba koja reguliše stupanje na snagu ovog zakona i to narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

IV – FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.